

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Károly-utca 9.
Telefonszám: 305.
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre . K 24— félévre . . K 12—
negyedévre K 6— egyhónapra K 2—

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN
egész évre . K 28— félévre . . K 14—
negyedévre K 7— egyhónapra K 2-40

Kiadóhivatal Károly-utca 9
Telefonszám: 81.
Egyes szám ára 10 fillér.

Szeged, 1915.

IV. évfolyam 227. szám.

Vasárnap, szeptember 19.

LEGUJABB.

ROTTERDAM: A „Temps“ jelentése szerint a kodoszi kikötőben az „Indien“ francia segédcirkálót egy tengeralattjáró elsüllyesztette.

ATHÉN: A lapok szerint a távirat-kémkedés ügyében a vizsgálat folyik. Az orosz katonai atkásé erősen kompromittálva van.

AMSTERDAM: Thomas (munkáspárti), aki a vasutasok szövetségéhez tartozik, az angol alsóház ülésén a következőket mondta:

— A Vasutas-szövetségnek csaknem valamennyi szakszervezete a védkötelezettség elleni határozatot fogadott el s ezenfelül közölte a végrehajtó-bizottsággal, hogy a védkötelezettség bevezetése esetén sztrájkot rendez. A szakszervezeti kongresszus, amelyen három millió munkás volt képviselve, egyhangulag a védkötelezettség ellen határozott. A municióstörvényt nem tudták 200.000 munkás ellen keresztülvinni, még kevésbé fogtak 3 millió munkás ellen törvényt hozhatni.

BERLIN: A „Lokalanzeiger“ jelenti Genfből: A francia hadiaviatika vezetőjét, Hirschauer tábornokot felmentették állásától. Ennek főoka azokban az ellentétes parancsokban keresendő, amiket a német front mögé küldött repülőrajoknak adott. E repülőrajok egyike 80 méter magasságból egy német személyvonatra lövöldözött mitrailleur-sökből és hét utast agyonlőtt. Amikor a francia szaksajtó emiatt megtámadta, a vezető-tiszt Hirschauer parancsára hivatkozott.

BUKAREST: Az „Universul“ jelenti Wiborgból: Több mint 150 дума képviselő érkezett Wiborgba, hogy mint dumatagok ott permanenciában maradjanak. A városparancsnok azonban a pályaudvarnál megakadályozta a képviselőket abban, hogy a városba menjenek, hanem kényszerítették őket, hogy visszautazzanak Pétervárra.

KRISZTIÁNIA: A Morgenbladet jelenti Pétervárról: A minisztertanács, Goremykin visszatérése után a főhadiszállásról azonnal rendkívüli gyűlésre gyűlt össze és egyhangulag elhatározta a дума elnapolását és a hazatérési per megindítását több dumaképviselő ellen előzetes rendőri nyomozás alapján, valamint a hadiállapot szigorítását Péterváron.

KOPENHÁGA: A „National Tidende“ jelenti: Minszk lakossága igen nagy izgatottságban van és tömegesen menekül. A pályaudvarokat valósággal megostromolják.

BASEL: Az „Anzeiger“ jelenti Marseil-leből: A francia hatóságok átmenetileg eltávolítottak Tunisz városából. A hatóságokat és a csapatokat Bizertába vonták vissza.

A Vilija és Nyemen közt áttörték a németek az orosz frontot.

7930 foglyot ejtettek, 25 gépjegyet zsákmányoltak. — Az orosz offenzíva összeomlott a Sztripa mentén. — Litvániában átkeltünk a Szczerán.

Budapest, szeptember 18. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Az orosz offenzíva Kelet-Galiciában a Sztripa mentén összeomlott. Az ellenség tegnap odahagyta a legutóbbi napok harcainak színhelyét és a Szereth-hez vonult vissza. A hátrahagyott hadiszerek és egyéb jelek elárulják, hogy az az oroszok sebtében indultak el s hogy visszavonulásuk nagy sietséggel, hajszában ment végbe.

Megállapítottuk, hogy az oroszok hadállásaink előtt súlyos veszteségeket szenvedtek.

Az Ikva mentén a helyzet változatlan.

A volhiniai várterületen a harcok a tulerőben levő orosz haderő ellen tovább folytak. Számos támadást vertünk vissza. Ma ottani harcvonalunk egyes részeit hátrább, nyugatra fekvő előkészített hadállásokba vettük vissza.

Litvániában csapataink a szövetségesekkel együtt kierőszakolták az átkelést a Szczara északi partjára.

Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Berlin, szeptember 18. A nagy főhadiszállás jelenti: Hindenburg tábornagy hadserege: Schlocknál az ellenséges előretöréseket visszavertük. A dünaburgi hídfő ellen a támadást folytatjuk. Az ellenséges előállások egyes részeit elfoglaltuk.

Vilnánál csapataink előnyomulóban vannak. A Vilija és Nyemen között az orosz arcvonalat különböző helyeken áttörtük. Ma reggel óta az ellenség visszavonulóban van; 26 tisztet, 5380 főnyi legénységet elfogtunk, 16 géppuskát zsákmányoltunk. A jobbszárny és Lipót bajor herceg tábornagy hadserege nagy erőket szállított át a Szczerán. Az ellenség hátrálni kezd.

Mackensen tábornagy hadserege: Peleschany—Logischic vidékén s Pinsk-től délre az ellenséget hátrább szorítottuk. A Pinsk felé folytatott üldözés alkalmával szerzett zsákmány 24 tiszttel, 2500 főnyi legénységre és 9 géppuskára emelkedett.

Délkeleti hadiszíntér: A német csapatok előtt az oroszok megkezdték a visszavonulást.

Legfőbb hadvezetőség.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Háborura készül Bulgária.

— Olaszország Szerbiába akar csapatokat szállítani. — Bulgária annektálta a Marica völgyét. —

Athén, szeptember 18. A Galipoli félszigetre vezényelt olasz csapatokat Szalonikibe irányították, hogy Szerbia segítségére menjenek. Görögország még nem döntött afölött, hogy átengedje-e az olasz csapatokat.

Szófia, szeptember 18. A bolgár nemzeti bizottság tegnap népes gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy a kormányhoz felterjesztést intéz a háborus intézkedések mielőbb való foganatosítása céljából.

Szófia, szeptember 18. A bolgár kereskedelmi kamara felszólította Radoszlavovot, hogy intézkedjék a Duna-aknák eltávolítása miatt, amelyek a semleges kereskedelmet megbénítják.

Bukarest, szeptember 18. A Seara-nak jelenti Szófiából: A török-bolgár megegyezés értelmében az átengedett területet szeptember 18-án éjjel tizenkét órakor fogják nagy katonai ünnep keretében átadni.

Az új bolgár terület székhelye Karagacs

lesz, amelyet Uj-Drinápolyra fognak keresztelni.

Politikai mozgalmak Romániában.

Berlin, szeptember 18. A Lokalanzeigernek jelenti Bukarestből:

Egy előkelő államférfi közlése szerint Bratianu mindenképpen megakadályozni igyekszik, hogy Románia az antant javára foglaljon állást. Ezt most nyíltan ki kell mondani. Elérkezett az ideje, hogy a miniszterelnök döntsön. Ha ő elmulasztja a megfelelő időpontot, figyelmessé kell tenni őt arra, az antant ügye ma bizonyára nem áll jobban, mint azelőtt.

A liberális párt körében mozgalom indult meg, amely Stellan igazságügyminisztert támogatja, aki az antant ellen foglal állást. Ennek a mozgalomnak hívei a kabinet újjáalakítását kívánják, még pedig Bratianu, Costinescu és Andolescu nélkül. Másrészt a ruszofilek is serény munkában vannak. Nekik az a véleményük, hogy az antant csakhamar

meghódítja a Dardanellákat, mire a központi hatalmak fölött fölénybe fog kerülni. A konzervatív-párt újból szervezkedik. Gyűléseket tart és mozgalmat készít elő, amelynek célja Besszarábia felszabadítása.

Bukarest, szeptember 18. A *Dimineaca* jelenti, hogy politikai körökben elterjedt hírek szerint a Bratianu kormányt *pártközi kabinet fogja fölváltani*. A helyzet megérett arra, hogy a nemzet minden erejét összpontosítsák és nemzeti kormány vegye át a dolgok intézését.

Bukarest, szeptember 18. A *Seara* jelenti, hogy a *Besszarábia felszabadítására* alakult liga gyűlés határozati javaslatban országos akcióra hívja fel a ilga hiveit.

Az ellenzék vezérei

a bolgár királynál.

Szófia, szeptember 18. Az ellenzéki pártok vezéreinek kívánságára *Ferdinánd* király kihallgatáson fogadta *Malinov, Gesov, Danov, Zinov* és *Sztambolizk* pártvezéreket, hogy meghallgassa véleményüket a politikai helyzet fölől. Zinov és Sztambolizk a radikális és az agrár pártok képviselőit jelent meg a királynál. A szociális pártok nem akartak a küldöttséghez csatlakozni.

Az antant újabb kísérlete Szerbiában.

Bukarest, szeptember 18. A *Dimineaca*-nak jelenti *Nisból*: *A négyes szövetségnek Szerbiával való tárgyalásában fordulat állott be. A tárgyalás anyagába új elem vegyült, amely miatt az antant követői szerdán és csütörtökön ismétellen megjelentek a külügyminisztériumban s ezután egymással tanácskoztak. Csütörtök este Pasics Kragujevába utazott, hogy Sándor trónörökösrel tanácskozzék.*

A román király találkozni akar a bolgár királlyal.

Bukarest, szeptember 18. A *Dimineaca* katonai körökből eredő értesülések alapján jelenti, hogy a román király dunai kirándulásának igazi célja az, hogy *Ferdinánd bolgár királlyal találkozzék. A meklenburgi herceg látogatását is ezzel hozzák összefüggésbe.*

Ami elmúlt, vissza nem jó...

Bukarest, szeptember 18. Az Adeverul munkatársa érdekes beszélgetést folytatott Filipescu volt hadügyminiszterrel. Filipescu, aki tudvalevően hónapokon át eredménytelenül azon dolgozott, hogy Románia az antant-hoz csatlakozzék, most nagyon megszelídülve és az antant győzelmi reményeiből kiábrándulva felelt az újságíró kérdéseire.

— Egy éve annak, — mondotta az újságíró, — hogy excellenciád Bukarestben mozgalmat indított *Románia beavatkozása mellett*. Milyen különbség van a mostani és az akkori helyzet között?

— *Ma egy éve Budapesten lövészárkokat ástak, ma országunk védelmére mi ásvunk lövészárkokat Predeálban,* — felelte szomorúan Filipescu. — Ez jellemzi a különbséget az akkori és a mostani helyzet között.

— Ha akkor a helyzet olyan kedvező volt, miért nem élezték ki öntök a dolgokat?

— Nagyon egyszerű okból. Szeptember 2-án azt az ígéretet kaptuk, hogy *tizenkét napon belül az orosz hadsereg átlépi a Kárpá-*

tokat. Akkor engem csaltak meg. Most Bratianut csalták meg.

— Mi most a teendő?

— Várunk. *Az a kedvező alkalom már sohasem tér vissza.*

Görög behívások.

Hága, szeptember 18. Athénből táviratozzák az *Echo de Paris*-nak: Az 1886., 1887. és 1888. évi korosztálybeli tartalékosok behívást kaptak október elsejére. (*M. T. I.*)

A készülődő Bulgária.

Bécs, szeptember 18. A *Korrespondenz* Willhelm jelenti: A bolgár kormány rende-

Az olaszok ismét feladták harevonalaikat.

Budapest, szeptember 18. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A *tirolis karintiai határvidéken tegnap nem volt jelentősebb esemény.*

A *Popena* hadállásunk előtt (*Schludersbachtól délre*) erdőégés az olaszokat harevonalaik feladására kényszerítette.

Filtsch körül az ellenség legsúlyosabb veszteségeket szenvedve folytatja erődítésünk megközelítésére irányuló erőfeszítéseit. A *Navehuk* és *Javoreek* nyugati lejtőjén levő hadállások ellen intézett ismételt olasz támadások összeomlottak.

A szeptember tizenhatodiki olasz hivatalos jelentésnek az az állítása, *mintha mi kéksavat tartalmazó bombákat használnánk, magától értetődőleg rosszakaratu koholmány.*

Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Az olasz vezérkar mellé haditanács kerül.

Lugano, szeptember 18. Viktor Emánuel király úgy intézkedett, hogy tekintettel a vezérkar teendőinek nagy bonyolultságára, a főhadiszálláson a vezérkar mellett állandó haditanács legyen, amelynek tagjai közé kiérdemesült, szaktekintélyeknek elismert és nyugdíjazott öreg tábornokokat is fel fognak venni. A királynak ezt a rendelkezését általában úgy értelmezik, hogy *Cadorna napjai meg vannak számlálva.*

Királyi szózat az olasz néphez.

Lugano szeptember 18. Hétfőn, szeptember 20-án, királyi szózat fog megjelenni a néphez. Hogy mit fog tartalmazni a kiáltvány, azt senkisésem tudja.

Német támadástól félnek az olaszok.

Lugano, szeptember 18. A *Corriere della Sera* katonai szakértőjétől cikksorozatot közöl „Az egyéves háború” címen. A szakértő abból indul ki, hogy a végső kilátások a négyes szövetségnek kedveznek, de megállapítja, hogy *sok időt fog igénybe venni, amíg az antant túlsúlyra jut.* Olaszországnak tehát vigyázni kell, *nehogy a németek ez idő eltelte előtt megtámadhassák óriási tömegeikkel.* Ennélfogva azt tanácsolja a cikkíró, hogy elő kell készíteni minden áron a védelmet. Nem a gyávaság diktálja ezt és mindez nem jelenti a jelenlegi offenzíva feladását. De azért mégis kénytelenek vagyunk felkészülni. A határ mentén lövészárkokat kell vonni és

pedig sokat. Minden munkaképes embernek ásót és csákányt kell ragadnia. A várak nem állhatnak többé ellent a modern tüzérségnek. *Lövészárkot lövészárkok mögött kell elhelyeznie és az árkokat bőséges tüzérséggel kell megraknia. Ha a német támadás már bekövetkezett, késő lesz ezeket az árkokat fölláttani.* Az olasz hangulatot aligha fogja föllendíteni ez a hiradás.

Szófia, szeptember 18. A *Narodna Prava* — a kormány lapja — mai számában a hadügyminisztérium rendeletét közli, amely az eddig még nem szolgált férfiakat 45 napos katonai kiképzésre hívja be szeptember folyamán.

Basel, szeptember 18. A bolgár konzulátusok Svájcban tömegesen küldték szét a sürgős behívásokat a bolgár katonaköteles sorban levő hadkötelezetteknek.

A bevehetetlen tirolis várak.

Chiasso, szeptember 18. A *Corriere della Sera* néhány nappal *Joffre* generalisszimusz-
nak az olasz fronton végzett látogatása során beismerő vallomást tesz a délnyugati hadszíntér teljes eredménytelenségeiről. A cikk bevezetesképpen a pusterthali harcokról ír, majd pedig szóról-szóra így folytatja:

„Azonban az ellenségtől hallatlanul megerősített, nagyszerű természeti védelmi vonal nem engedi meg, hogy előnyomuljanak. A hegyek, amelyek osztrák területen vannak, egytől-egyig félelmetes váraknak tekinthetők. *Luigi Barzini* leírta, hogy az osztrák-magyar hadsereg hogyan erősítette meg ezt a zónát. Ösvényeket és utakat vont a sziklák között, a legkitünőbb cementtel kibélelt lövészárkokat építettek, az ágyúállások számára egész barlangokat és alagutakat véstek és mindent elzártak drótsövénnyel, még ott is, ahol a szakadékok biztos védelmet nyújtanak. Az ilyenfajta állásokat nem lehet erőszakosan elragadni. A várostrom mindenféle eszközt, cselét fel kell használnunk és természetesen csak rendkívüli elővigyázattal és lassúsággal nyomulhatunk előre. Várostrom az, ami itt folyik, de rendkívüli körülmények között, mert a várak falai két-háromezer méter magasak, a szakadékok pedig nagyszerű védőárkokat alkotnak. A hegyek vidéke oly kiterjedt, hogy a szakadékok között nagyszerűen elrejtetheti az ellenfél tartalékait, hátvédeit, úgy, hogy ezek a legszorgosabb földérintés mellett sem fedezhetők fel. Azért kellett a Sexten-völgyében megállapodni, mert az ellenség hónapok és talán évek óta előkészített állásaikból oly támadást intézett ellenünk, hogy maga is meglepődött annak sikerén.

A támadások folytatása hasztalan és oktalan dolog lenne. A pihenő, amely itt tart, nem sokáig fog húzódni, mert módot fogunk találni, hogy megközelítsük az osztrák védelmi vonalat.”

Ennek a cikknek a kiegészítéseül szolgál az a jelentés, amelyet a *Corriere* szeptember kilencediki minisztertanácsáról közöl. A tanácskozás tárgyai között a havasokban harcoló csapatok téli szállása is szerepelt. A mi-

nisztartanács elhatározta, hogy ezeken a helyeken barakk-táborokat fog építeni, mert e nélkül a határ ellenőrzése lehetetlen. Ugy lát-

szik tehát, hogy az olasz hadvezetőség — mégsem akar előrenyomulni a tiroli havasok között.

A novogeorgievszki és kovnói zsákmány.

— Most fejezték be az összeszámlálást. —

Berlin, szeptember 18. A nagy főhadiszállás jelenti: A novogeorgievszki zsákmány most befejezett számlálás szerint 1640 ágyura, 23.219 fegyverre, 103 géppuskára, 160.000 lővésre való tüzéri lőszerre és hétmillió kilencvennyolcezer puskatöltényre rug. A Kovnónál zsákmányolt ágyuk száma 1301-re emelkedett.

Legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Hindenburg Riga ellen.

Lugano, szeptember 18. A keleti orosz főhadiszállásról jelentik a *Corriere della Sera*-nak: A német seregek új csoportosítása már bevégeződött és Hindenburg újabb hadműveleteket indított meg a düna-burg—pétervári vonal ellen. Sajnos, az új offenzíva kezdete a németekre nézve kedvező. Hiábavaló az orosz csapatok nagy elszántsága, a német nehéz tüzéri hatalmas nyomást gyakorol az orosz frontra. A jelek arra vallanak, hogy Hindenburg ismét Riga ellen fog vonulni, hogy azután minden erejével a düna-burg—pétervári vonal ellen forduljon.

Az orosz papság a дума-blokk ellen.

Pétervár, szeptember 18. A Russkoje Slovo közli, hogy a lelkeskedő papság a templomokban a szabadelvű дума-blokk ellen lázítja a lakosságot. Szerafin tveri érsek a szószéken szentbeszédet mondott, hogy az egyház szolgálja szívesen fognak mártírhalált szenvedni, de a birodalom áruló felforgatói ellen mindhaláláig harcolni akarnak. (M. T. I.)

Az oroszok ismét új offenzívát ígérnek.

Krisztiania, szeptember 18. Az Aftenposten pétervári tudósítója jelenti, hogy hiteles forrásból szerzett értesülése szerint az orosz hadvezetőség a jövő tavasszal általános új offenzívát fog megindítani.

Panaszkodik az orosz kormány.

Basel, szeptember 17. A Pétervári Távirati Ügynökség útján az orosz kormány az alábbi sorokat teszi közzé:

Ugyanakkor, midőn a konstantinápolyi események s a németek amerikai mesterkedései a német birodalom egész politikáját borzasztó leleplezéssel fenyegetik, a német haderő a harctéren az utolsó erőfeszítéseket teszi, hogy oly támaszpontot szerezzen a maga számára, ahonnan biztonságban beszélhetnek békéről, mely II. Vilmos nézete szerint október elsejére fog bekövetkezni. Kevésbé valószínű, hogy a háború 14 nap múlva véget ér. A németeknek Varsóban ég a talaj lábuk alatt, élénk nyugtalanságra ad okot a lengyelek ellenségeskedése is. Majdnem mindennap közlik német foglyok, hogy a német haderő teljesen ki van fáradva, tartalékaik csaknem kimerültek és hogy egyazon csapatokat minden pihenő nélkül majd az egyik, majd a másik frontra vetik és végül, hogy az

országok ellenállása halomra döntötte az ellenség terveit. A németek rögeszméje: támadni, folyton csak támadni, érvényesülni fog mindaddig, míg a német vezéreknek a szó szoros értelmében nem lesz emberük. A németek erőfeszítéseit mutatják a rigai események; a németek egyidőben nyomulnak előre Friedrichstadt, Düna-burg, Svenztany irányában és a Vilia jobbpartján. Katonai szakértők szerint e hadművelet célja elsősorban nem Düna-burg elfoglalása, hanem a Düna-n való átkelés Friedrichstadt-Lindennél. A németek ebből a célból igyekeznek megbénítani az orosz haderő jobbszárnyát, egy Vilkomir felől Düna-burg felé irányuló offenzívával. Ez a hadművelet az ellenséget Düna-burg és Vilna vasúti csomópont uraivá tehetné, ha ugyan elegendő erővel rendelkezhetne. A német császárnak a német vezérkari főnökhöz intézett elismerése korai, mert az orosz medve, amint a német katonai szakértők szokták nevezni, sértetlenül tovább él és talpaít a germán ellenség ellen fordítja.

Newyorki lap az orosz különbékéről.

Newyork, szeptember 18. A newyorki Outlook című lap, amely Bryan volt külügyi államtitkárral tart fönn összeköttetést, megemlékszik az orosz vereségek óta egyre szállongó békehírekről. A lap nem tartja lehető-

lennek, hogy békeajánlatok eszméjét mértékadó helyeken is fölvehették, mert a németek, akik Oroszországban mindent megnyertek, amit csak nyerniök lehetett, igen előnyös feltételek mellett köthetnének például most békét Oroszországgal, a monarchiával s Törökországgal együtt. Ha nem is bizonyult igaznak, hogy a német császár a dán király útján már békét is kínált Oroszországnak, az bizonyos, hogy az orosz különbéke a levegőben van. A lap azt hiszi, hogy a szövetséges államok hivatalosan addig nem tárgyalnak békéről, amíg a békeajánlatok nem tartalmazzák Belgium és Franciaország kiürítését. Ha ilyen ajánlat lenne, az alapját képezné a németekre és a monarchiára nagyon kedvező gyors békének. Enélkül, ha a béke nem is, de fegyverszünet létrejöhetne.

Az orosz „fejlődés.”

Genf, szeptember 18. A párisi sajtó a külügyminisztériumtól utasítást kapott, hogy a francia népnek magyarázza meg, hogy Oroszországban jelenleg általános „fejlődés” megy végbe, amelynek célja az, hogy a nemzet minden erejét kibontsa azért, hogy a háborút a győzelemig folytathassa. A Temps, a Matin és a Journal a cári birodalomnak ezzel a belső fejlődésével, amely valóságos alkotmányos korszak felé halad, hosszú cikkekben foglalkoznak és bejelentik, hogy a legközelebbi időben Oroszországnak új kormánya lesz, amelyet a дума minden pártja támogat. A francia sajtó ezenkívül annak a reményének ad kifejezést, hogy Szaszanov külügyminiszter helyén fog maradni. A Matin szerint Lvov, a zemsztvók elnöke az, akinek a legnagyobb kilátása van, hogy miniszterelnök lesz.

Dünkirchennél a német repülők megtámadtak ellenséges hajókat.

Berlin, szeptember 18. A nagy főhadiszállás jelenti: Repülőink megtámadták az ellenséges hajókat, amelyek Dünkirchen előtt mutatkoztak. Egy torpedórombolót eltaláltak.

Az arcvonalon a helyzet változatlan; a franciák hasztalanul kísérelték meg, hogy Perthesnél tőlük elvett árokrészt visszafoglalják.

Legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Dumba helyére Mérey Kajetán kerül.

Rotterdam, szeptember 18. A Reuter-ügynökség a Dumba-ügyről a következő washingtoni táviratot adta ki:

Az Egyesült-Államok bécsi nagykövete átadta Bécsben azt a jegyzéket, melyben a washingtoni kormány Dumba magykövet visszahívását kérte. A jegyzék átnyújtásakor a bécsi külügyminisztérium azt a választ adta, hogy Dumbát haza fogják hívni és tanácskozni fognak vele a kérdés végleges elintézése felett.

Bécs, szeptember 18. A bécsi diplomáciai köröket élénken foglalkoztatja washingtoni nagykövetségünk afférje. A washingtoni nagyköveti állás most különösen fontos, mert

Az angolok huszonhat hadosztálya

Zürich, szeptember 18. Svájci lapok jelentése szerint a flandriai fronton körülbelül huszonhat angol hadosztály kell hogy legyen, miután a veszteséglistákból ennyire lehet következtetni. Az új Kitchener hadsereg tizenegy hadosztályból áll, habár ezredek gyanánt szerepelnek és mindegyikük tizenhat zászlóaljra oszlik. Az új hadosztályok egynémelyike több részre osztva harcol a Dardanelláknál, a francia fronton és a perza-öbölnél.

nagyjelentőségű kérdések vannak küszöbön, és módfelett kívánatos, hogy Németország képviselője mellett a monarchia is erős és járatos diplomáciai képviselővel rendelkezzen.

Ép ezért diplomáciai körökben azt hiszik, hogy külügyi politikánk vezetői nem fogják megvárni, míg Dumba hazaérkezik, hanem az ügy sürgősségére való tekintettel rövid időn belül új diplomáciai képviselőt küldenek Washingtonba, aki természetesen mindaddig, amíg a Dumba-ügy végleg elintézve nincsen, csak mint helyettes szerepelhet. Ugy mondják, hogy e fontos szerep betöltésére Mérey Kajetán, volt külügyminiszteri osztályfőnök és a legutóbbi időkig a monarchia volt olasz nagykövete van kiszemelve,

Aki tizennégy hónapot töltött francia földön, a hadüzenet után.

— Egy szegedi cigány kálváriája francia földön. —

(Saját tudósítónktól.) A régi Szeged régi emberei között sokan ismerik és sokan emlékeznek még Rácz Istvánra, az olajbarna arcú, mosolygó primásra, aki a tizenöt év előtti Szeged füstös, tükrös kávéházaiban rikkantta meg hegedűjével a pezsgő és a jó tokaji borok mellett a joviális szegedi urakat. A nászindulók lázas, vágyódó hangjai az ő hegedűjéből szállottak a fényes, uri esküvőkön, az új asszonyok azóta anyák már és a fiukat is besorozták régen, mert hát Ferenc Jóska azt üzentel!...

Az akkor még fiatal, gyerekarú primás pedig egy szép napon gondolt egy nagyot; a hóna alá csapta kopott, törött hegedűjét és elindult messzi, a nagyvilágba. Cigány nem halhat éhen, ha megéhezett, előkapta a hegedűt, megrikatta párszor a hurokat és volt mit enni, volt pénz, asszony, leány, pezsgő, ami csak kellett. Azok a síró, nevető hurok előteremtettek mindent, ami kellett, — a franciák épen úgy szeretik a hurokat, hegedűt, mint a magyarok és bizony hogy nem árt egy kis világot látni.

Rácz István, a fiatal primás Párisba, az örök vigalom fényes városába került. Az édes asszonyi ajkak kacagása mellett itt talán még tüzeesebben, mámorosabban szólt a hegedűje, jobban tudott sírni és vigadni, mert hát más dolog az, ha mulató uraknak kell huzni a csudaszép nótákat, vagy asszonyok éneke is kíséri a hurok danáit!...

... És teltek és multak az évek; Rácz István bebarangolta az egész francia földet, aztán át-átrándult néha Monte-Carlóba is a szezonokra és egyformán szépen szólt a hegedűje mindenütt. Rácz István nyugodtan élt, sokat keresett, időközben megtanult franciául is és volt miben gyönyörködni a kultura őshazájában. Bámulhatta a műveltségüket, amiből sikerült is neki sokat elsajátítani, az életet, az asszonyokat, lányokat, az izléses és finom és selymes nőket.

1914-ben Lyonba került Rácz István. Persze, hegedült itt is és július végén, augusztus első napjaiban, mikor idehaza már forrt az egész világ, Rácz István még nem tudott semmiről semmit. Egy nap aztán jött a hír: A monarchia hadat üzent Oroszországnak.

Rácz István megijedt nagyon. Utazni akart haza, a szülőhazájába, de amikor az állomásra sietett, hogy megváltsa a jegyét, elutasították a pénztártól. Rácz István, a délceg, makkegészséges primás, aki olyan sokszor huzta az altatókat — tizennégy éven át — a francia urak fülébe, nem jöhetett haza. Nem jöhetett, mert amint a pénztárnál mondták neki, most csak katonák utazhatnak. Rácz István kint rekedt az ellenséges földön. A többi, ami itt következik, már maga mondta el. Érdemes elolvasni, — amikor a semleges lapokban — ellenséges információk nyomán — a legképtelenebb hírek jelennek meg arról, hogy miként bánunk mi internáltjainkkal; érdemes meghallgatni, elolvasni, mint történelmi dokumentumot; amíg nálunk szabadon járnak-kelnek az internáltak, mi az élete a mi testvéreinknek az ellenséges földön, a kultura őshazájában, Franciaországban. Mert Rácz István, az azelőtt élet-erős, egészséges Rácz István hazakerült Szegedre, betegen, nyomorékan, a katonai szolgálatra képtelennel. Amíg elbeszéli a borzalmakat, vészese, borzalmas ürességgel köhéscsel néha, — ezek az apró köhögések örök, kiáltó vádak lesznek mai ellenségeink ellen. Mert Rácz István azelőtt makkegészséges volt és ott szerezte a — talán halálos — kört az internálásnál.

— Augusztus 6-án, — kezdte elbeszélését Rácz István, rendőrök jöttek értem Lyonban, aztán nagy csoportban a le puy-i kolostorba szállítottak bennünket. A helysége

get 200 évvel ezelőtt használták utoljára; mint történelmi emlékü romot mutogatták éveken át. Ez a helység várt reánk mint otthon. Már ekkor, — voltunk vagy hétszázan, — mindnyájan tudtuk, hogy internáltak bennünket. Mikor szétnéztünk az otthonunkban, bizony könny szökött a szemünkbe. Hatalmas, nagy, puszta terem; a levegője dohos, ágyak csak a nők osztályán voltak; egyszerű és puszta vaságyak, szalmazsák nélkül. Mikor megérkezünk, szalmát hordattak fel velünk a termekbe, aztán itt laktunk, olyan helyen, hogy a víz becsorgott közénk, ha az eső esett. Mellettünk volt a nők osztálya. Ide nem volt szabad bemennünk, de mégis megtudtuk, hogy a katonák bementek néha és ott erőszakoskodtak a nőkkel.

— Napokon keresztül nem lehetett más ennünk, csak szardíniát és mert víz nem volt, rossz borokat. Mindent méregdrágán fizettek velünk; a szardíniát, melynek doboza 35 krajcár értékű volt, 1 forint 20 krajcárért árusították, a 20 krajcáros bort egy forintért. Később konyhakészletet kaptunk és kantin rendeztek be, ahová mindenkinek külön kellett mennie ebédért és vacsoráért. Egy leves ára itt 50 centime volt, a főzeléké szintén. Ép így volt a vacsora is. Akinek nem volt pénze, nem evett, vagy ami még rosszabb volt, azt kellett megenni, amit adtak...

— November 19-éig éltünk így. A nőket akkor elszállították tőlünk, aztán pedig bennünket is vittek. Csak később tudtuk meg, hogy Corsikára visznek bennünket.

— December 24-én értünk ide. Itt már várt az új lakás, — mintha csak mása lett volna az elsőnek. Vártunk, mi lesz? Napokon keresztül csak levest kaptunk, mindig levest, vagy inkább levesnek keresztelt meleg vizet. Reggelre meg fekete kávé cukor nélkül. Azután kényszermunkára vittek bennünket. Egész nap fát hordtunk le a hegyekről a háztunkon.

— Víz nem volt, csak nagyon kevés, természetesen tehát, hogy hamarosan fellépett közöttünk a lázbetegség. Hozzájárult ehhez, hogy a kapott ételek ehetetlenek voltak. A hétszáz ember közül két hét alatt 137-en kapták meg a gyomorlázat.

— Irnunk csak két hétben egyszer volt szabad. Akkor is tilos volt minden politikai vonatkozású ügyet tudatni és csak németül, vagy franciául levelezhattunk. Egyik társunk, egy Madarász nevű budapesti joghallgató egy leveleiben a háború felől tudakozódott. Megtudták és olyan hörtönbe vetették, ahol semmi nem volt, még ágy sem! Ablak sem volt sehhol. A falakról a víz folyt és minden csupa sár volt. A patkányok meg csak úgy hemzsegték az oduban. Két hetet töltött itt el a szerencsétlen ember. Mellé még meg is verték a csendőrök puskatussal. Súlyos betegen került ki az oduból a kórterembe, a láz-betegek közé, akiknek még ágyuk sem volt. Növelte a bajt, hogy a betegeket nem tudták gyógyítani, mert nem volt orvosság. Végre is Németországból küldtek aspirint, meg kinnint a betegeknek. Akkorra azonban már elhaltak tizenhárman. A betegeknek tilos volt értesíteni hozzátartozóikat, hogy betegek.

— Junius közepén elapadt az ártézi forrás, ahonnan a vizet kaptuk. Mindenre, mosdásra, takarításra, főzésre alig maradt naponta 200 liter víz. Irtózatos volt.

— Könnyen elképzelteli mindenki, milyen helyzetben voltunk, ha mi, a fegyvertelen, védtelen foglyok fellázdattunk. Ez történt július 26-án. A katonaság azonban mindent elfojtott. Azzal büntettek meg bennünket, hogy nyolc napig az ablakot sem volt szabad kinyitnunk és nem volt szabad az épületből kimenünk. A levegő fülledt volt, a szalma szétporlott alattunk, — csoda, hogy kibirtuk. A liszt, amit a főzéshez és kenyérhez kap-

tunk, állott volt és nedves, úgy, hogy összeállott, mint a kő. Baltával kellett porrá vernünk a lisztet. A nyolc nap alatt harmincan kaptunk az egész testünkbe reumát.

— Néhány héttel ezelőtt aztán megvizsgálták bennünket és kiválogatták közülünk a nyomorékokat, 55 éven felülieket és a 16 éveseket. 41-en kerültünk így össze. Gyalog mentünk 11 kilométert, aztán marhakocsiba szállítottak bennünket és a kivont fegyverű csendőrök fedezete mellett kísérték bennünket Bastva kikötőbe. Itt hajóra szálltunk.

— Bennünket a hajófenékbe, az áruk közé helyeztek. Csak nagy könyörgésre engedték meg, hogy a leszögezett áitóhoz, a lépcsőre álljanak, ahol egy másfél méter hosszú és 20 centiméter széles nyíláson jött be friss levegő. A hajófenéken túrlhetetlen meleg volt, de tovább már nem engedtek bennünket. Itt beszéltem egy francia katonával, a hajó katonákat is szállított a fedélzeten, — aki azt mondta, hogy a magyarokra nem haragsznak a franciák, de Ferenc Józsefet, meg Vilmos császárt még elviszik Párisba. Elmondta a katona, hogy ők elveszik tőlünk Tirolt, a németektől Elzászt; az oroszok Magyarország északnyugati részét és Németország északi részét.

— A katona egyébként is úgy nyilatkozott, hogy még mindig nagyon biznak, hogy megnyerik a háborút.

— Másnap Marsaillesbe érkezünk. Lyonban felszállt a vonatunkba egy gróf Andrássy (?), akít még Párisból ismertem, ahol a békében muzsikáltam neki. Így érkezünk Genf-be, ahonnan aztán már könnyű volt az ut haza...

Ennyit mondott el nekünk Rácz István. Aki többet akar tudni az embertelen bánásmódról, kínzásokról, az nézze meg a rheumás és köhéscselő Ráczot. Aztán nézzen meg itt közöttünk, mondjuk, egy szerb internáltat. És akkor, ha mind a kettőt látta, beszéljen a kultúráról, aminek az őshazája ott van Franciaországban.

APOLLO MOZGO SZÍNHÁZ

Vasárnap, szeptember hó 19-én

Ujdonság! Szenzáció!

HESPERIA felléptével

Fakadó szerelem.

Dráma 4 felvonásban.

Folytatólagos előadások 2 órától kezdve.

Belvárosi Kávéház

Elsőrendű kiszolgálás.
— Jó kávéházi italok. —
Reggeli és uzsonna kávé.

Szives pártfogást kér **Radó Ignác**, kávé.

Nemzeti-szálloda (volt Konrád) Róka-
utca 6. sz., Szeged-
pályaudvarral szemben
Gyönyörűen átalakítva
tisztá szobák 2 koronától kezdve. — **Kávéház**
egész éjjel nyitva.

A negyvenhatosok új parancsnoka Szeged vitéz háziezredéről.

— Levél a polgármesterhez. —

(Saját tudósítónktól.) Gyönyörű levél érkezett a napokban dr. Somogyi Szilveszter polgármesterhez, a hős negyvenhatosok ezredesétől. A levél, amely örökbeesü dokumentuma marad a 46-osok hősi vitézségének, nem kíván semmi kommentálást. Az alábbiakban leközlöljük teljes szövegében:

1915. szeptember hó 11-én.

Nagyságos

dr. Somogyi Szilveszter urnak, Szeged sz. kir. város polgármesterének

Szeged.

Nagyságos Polgármester Ur!

Folyó évi július hó elején meg lettem bízva a szegedi háziezred, a 46. gyalogezred parancsnokságával. Már előbb, *nehéz csaták sorozata alatt volt alkalmam megismerni az ezred kiváló bátorságát*, most pedig, hogy együtt harcolok Szeged város és környékének fiaival, én több mint egy évi harcban álló, a csatákhoz szokott katona, *nemcsak kalapot emelek az ezred kiváló bátorsága és hazafias magatartása előtt, hanem teljesen együtt is érzek velük.* Ez az együttérzés teszi kellemes kötelességemné, hogy Nagyságodat fölkeressem.

Az orvul támadó galád szövetséges óriási talereje folytán a doberdói fensik július hónap folyamán a harcok legforróbb talaja volt. A méltatlan ellenség tüzéségének óriási tömege a halálhozó lövegek ezreivel borította be a fensiket, állandóan és szakadatlanul füstfelhővel és gyilkos acéllal takarva be mindent, ahol élő embert sejtett. Összeszorított fogakkal és düh-től könnyező szemekkel sirattuk meg elesett hős bajtársainkat és az öklök mind göresőbben szoritották a harcra készen tartott fegyverek agyát, várva a láthatatlan ellenséget. Tiszt és legénység lelkében megcsendült a magyarok ősi fogadalma: „*Moriamur pro rege nostro.*”

És az ezred állt mozdulatlanul. Hosszu, nehéz napok után végre jött a tüzéségben bizakodó ellenséges gyalogság tömege és az ezred elvégezte becsületesen kötelességét. *Minden támadást visszaverve, bosszút állott az elesett hős bajtársakért, nagy veszteségeket okozott az ellenségnek. Ezen halálmegvető bátorság és páratlan vitézség látható eredménye az összes főlebbvalók kitüntető elismerése és az ezred számos tagjának mellén csillogó vitézségi érmek.*

Midőn büszke örömmel tudatom ezt Nagyságoddal, *az ezred minden tagjának hazafias üdvözlését küldöm Szeged sz. kir. város közönségének.*

Fogadja Nagyságos Polgármester Ur nagy-rabecsülésem kifejezését.

Reisz, ezredes.

Szombaton küldte el dr. Somogyi Szilveszter polgármester válaszát Reisz ezredes meleg-hangu levelére. A polgármester válasza a következő:

Méltóságos Ezredes Ur!

A világháború megmutatta és minden nap megmutatja, hogy a nagy magyar Alföld magyar fiai a szövetséges hadseregek legértékesebb elemei közé tartoznak. Kis igényűek, nélkülözésben kitartóak és mégis mindig jó kedvűek, törhetetlen hazafiak és meg van bennök minden háborújának legértékesebb tulajdonsága, a támadó szellem.

A mi városunk, környékbeli városok és községek, mint az ország egyik legsűrűbb né-

pessége igen nagyszámu ilyen értékes katonát adott és ad folyton a hadseregnek és honvédségnek.

Büszke örömmel tölti el bennünket, hogy a kiváló katonai erényeket igen rövid idő alatt fölismerte a mi hős fiainkban és nagy-rabecsüléssel viseltetik Ezredes ur a mi gyermekeink hazafiasága és hősiessége iránt, úgy hogy szükségét érezte, hogy ennek a város közönsége előtt is kifejezést adjon. Ez az egy jelenség is nyugodt érzéssel tölti el bennünket, akik a távolból reménykedő szeretettel kísérik a mi fiaink minden lépését, hogy a hős ezred és körültekintő vitéz ezredese a harctéren ágyutűzben egymásra találtak...

Kiváló tisztelettel üdvözljük Ezredes urat a mi szívünkhöz oly közelálló új állásában, kérjük a jó istent, hogy dicsőséges hősi ezredünket diadalmas harcokban győzelemre vezesse. Kérjük, hogy gyermekeinknek adja tudomására, amit különben is éreznünk kell, hogy mi hangtalan hazafias fájdalommal zárjuk szívünkbe elesett hős fiaink dicsőséges emlékét. Az élő hősökkel pedig velük van agyunk minden gondolata, szívünk minden dobbanása, velük örülünk, velük lelkesedünk, mikor az orvgyilkos ellenségre acélos izmaik halálos csapásokat mérnek. Segitse a Mindenható végső diadalra őket!

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem és nagy-rabecsülésem kifejezését.

Dr. Somogyi Szilveszter,
polgármester.

HIREK

oooo

A török Vörös Félhold képeslevelező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság, (Budapest, képviselőház.)

Termelők rémuralma a szegedi piacon.

(Saját tudósítónktól.) Bizonyára mindenkinek élénk emlékezetében van még az, hogy a termelőknek egy küldöttsége jelent meg Szalay József főkapitánynál és a maximális árak felfüggesztését kérte tőle. A termelők mindazért, ami a piac rendes képét eléktelenítette, azokat a rendszabályokat tették felelőssé, amelyeket a vásárló közönség védelmére a hatóság szükségesnek látott életbeléptetni. Fellépésük és beszédük úgy festett, hogy szüntesse csak meg a hatóság ezeket a rendszabályokat és majd meglássa: lesz tojás, csirke, burgonya és minden egyéb a szükséges mennyiségben és rendes áron. Nagyon érthető, ha felelőssége tudatában a főkapitány ur hajlott a kérés teljesítésére és a maximális árak felfüggesztését javasolta a tanácsnak, amikor azt a Feministák Szegedi Egyesülete is javasolta.

Voltak, akik némi bizakodással tekintettek az új piaci rend elé. Voltak, akik ebben a kísérletben mást is láttak, mint a termelők próbátételét. Mi kezdettől fogva azon a véleményen voltunk, hogy legalább az eddigi rendszabályokat életben és érintetlenül kell hagyni. Ezt a véleményünket a szegedi paraszt helyes ismeretére alapítottuk. A maximális árak felfüggesztése ellen ép oly kevéssé emelhetünk szót, amely kevéssé zárkozhatott el a hatóság

ettől az intézkedéstől. Gondoltuk, amint bizonyára a hatóság is gondolta: hátha! hátha megtartják ígéretüket! hátha mégis megemelik magukat! hátha lehet egyre erősebb rendszabályok nélkül is tisztességes állapotokat teremteni a szegedi piacon!

Csalódtunk. Szombaton a maximális árak felfüggesztésének első napján hihetetlen mértékben felszöktek az árak a szegedi piacon. Garázdálkodtak, szemtelenkedtek és zsaroltak a termelők. Egy pár csirkéért, amelyért három nap előtt hat koronával meg kellett elégedniök, 9—12 koronát kértek. A titkos rendőröknek tömérdek dolguk akadt. A mai hetipiac több szereplője kerül a rendőrbíróság elé, ahol bizonyára kellő nyomatékkal fogják őket emlékeztetni arra a nyomtatékra, amelyet nem sajnáltak kellő bőkezűséggel az amugy is magas árakhoz csapni.

A rendőrségen szerzett információink szerint a vásárlók közül is sokan akadtak, akik teljesen megérették a rendőrbíróság elé való állításra. Kilesik és elfogják a termelőket és áraikra rálicitálnak. Ilyen körülmények között nagyon jól tenné a rendőrség, ha első sorban ezeket a vásárlókat fülelné le.

Az új rend első napja a szegedi termelők örök dicsősége. A reményt és a kísérletezéshez való kedvet ennek ellenére nem szabad feladni. Ma például nagy ünnepük volt a zsidóknak. A legközelebbi hetipiacon már ők is megjelennek. Hátha *olcsóbbá* teszi a kínálatot az, hogy nagyobb a — kereslet.

— **Halála után kitüntetett szegedi tiszt.**
A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartása elismeréséül az ellenség előtt hősi halált halt *Martinek Béla* 5. honvédgyalogezredbeli hadnagynak a katonai érdemkereszt harmadik osztályát adományozta a hadiékítménnyel.

— **Cholnoky Jenő előadása a háborúról.**
A közönség mérsékelt érdeklődése mellett tartotta meg előadását szombaton délután *Cholnoky Jenő* egyetemi tanár. Az előadás tárgya a háború színtereiről szólt, de ez alatt a cím alatt sok érdekes és tanulságos dolgot mondott el a szellemes és élvezetes előadó. Földrajzi alapon jellemezte Európa népeinek demográfiai kialakulását; rámutatott a most a háborúban élő, avagy a háború által közelebről érdekelt népek között lévő természetes és természetellenes kapcsolatokra és ellentétekere. Az általános bevezetés után ismertette a különböző hadszíntereket, rámutatva a földrajzi tényezőknek a háború eddigi menetére gyakorolt, valamint az ezután gyakorlandó hatására. Természetes dolog, hogy egy ilyen nagy háború menetéről csak az tud kellő tájékozódást szerezni, aki a földrajzi viszonyokkal ismerős. A közönség legnagyobb része valószínűleg csak ma tudta meg, hogy nem Joffre zsenialitása volt az, ami a németeket Franciaországban megállította, hanem a párisi medencének érdekes kifejlődése. Tudniillik Franciaországot a természet is védi, mert a kelet felől támadó ellenségnek több egymás után következő *peremeken*, nagy kesőkön kell átvergődnie, hogy Páris felé

A fertőző betegségek megelőzése céljából

Csakis Pasteurizált sört igyunk

Kapható: Tenner M. Lászlónál Szeged, Maros-u. 13. sz. Telefon: 784.

előre jusson. Ilyen nagy peremen áll most is a francia-német hadvonal. Igen megnyugtató és jó reménységet keltő volt az előadás ama része, melyben az előadó az orosz és az olasz hadszíntéri viszonyokat jellemezte. Az előadásnak nagyszerű elképzelése volt az az összefüggő terület, amelyet mi, illetőleg szövetségeseink birtokolni fognak. Az Atlanti-Oceán partjaitól az Indiai-Oceánig. Az érdekes, gondolatokban gazdag előadás végén lelkesítően mutatott rá Cholnoky a magyarság nagyszerű szereplésére, amely sokkal nagyobb sulyu és nagyobb arányu, mint ahogyan azt — a mi népünk számarányát és anyagi helyzetét tekintve — várni lehetett. A közönség lelkesedett és tapsaival sokszor szakította félbe a szellemes előadót, aki szavait inkább az ifjúsághoz intézte, amely most is a legnagyobb érdeklődést tanusította. Az előadás tiszta jövedelmét, 110 korona 74 fillért az előadást rendező Turista-Egyesület a szegedi 5. honvédegyezred rokkant-alapja javára adományozza. Az adományhoz közvetve a Korzó-mozi tulajdonosa is hozzájárult azzal, hogy a termet az előadás céljára díjmentesen engedte át.

— **Szeged a hosszunapon.** Pénteken este köszöntött ránk az óra, amely a zsidóság legnagyobb ünnepét, a hosszunapot hozta meg; azt az ünnepet, amelynek mind a huszonnégy órája, minden egyes perce a misztikus és rejtelmes és félelmetes és eljövendő Örökkévalóé. Mintha a levegő is megváltozott volna, — szinte éreztük mindannyian a régi ünnepek zsolozsmás levegőjét, a töredelmes szívvel elmondott imák halkult moráját, a vallás örök-szép misztériumát. És amint kigyúlt a szeptemberi mélyen kék égen az első kis csillag szípkázó fénye, bezárultak mindenütt az üzletek; a fényes kirakatok lehunyták szempillájukat, mint a szép nők, mikor imába kezdenek. Az utcákra, a színes fényben égő szegedi korzóra csak az ivlámpák lila fénye nézett le és a kávéházak üresek, kihaltak voltak pénteken este. És az emberek ünnepi ruhában, ünnepi hangulatban az istentiszteletra özlöltek; az édes asszonyi ajkák most komolyak voltak és nem hangzott annyi vidám nevetés, mint más-kor. — Szombaton is csukott szemmel ébredtek az üzletek; ünnepi hangulatot, ünnepi szint látunk, ahova néztünk. És mintha a nap is ünnepelni akart volna, messzi üzte magától, maga elől a könnyes felhőket és úgy nézett le mosolygó arccal hozzánk, — mintha a harcra is béke szállt volna a misztikus napon. Pedig ott most is dörögtek az ágyuk, pedig a lelkek legmélyén visszhangzott a haldeklók halálhörge; talán ezért is volt olyan szent, magasztos, szép az ünnep, mert éreztük a vést és annak félelmes hatalmát, akié ez az egész nap, minden percével. A szegedi utca csendes volt egész nap; a szegedi utcák képe ünnepi szint öltött. Hosszunap volt 1915-ben, amelyre mindig úgy emlékszünk vissza majd, mint amelynek minden egyes napja csupa végtelen hosszú időből állott. És mégis... kellett ez az ünnep. Kellott, hogy megtudjuk, nem vagyunk egészen romlottak: tudunk ünnepelni, bőjtölni, imádkozni, tudunk jók lenni!

— **Harminchéromezer korona gyűlt össze Kiszeged céltáira.** Balogh Károly pénzügyi tanácsos a tanács hétfői ülésén két köriratot mutatott be, amelyeket az elpusztult felvidéki falvak újjáépítése ügyében intéztek Szeged törvényhatósági bizottságához. A köriratokat Debrecen városa és Jásznagykun-Szolnokmegye alispánja intézte Szegedhez. Mindkét törvényhatóság elhatározta, hogy felépítenek egy-egy elpusztult falut a felvidéken és a köriratban esatlakozásra hívták fel Szegedet is. Jelentette ezzel kapcsolatosan Balogh Károly, hogy a pénzügyi bizottság Szegeden is foglalkozott a kérdéssel. A pénzügyi bizottság a társadalmi gyűjtés formáját találta a legalkalmasabbnak a cél keresztülvitelére. Dr. Somogyi Szilveszter közölte a tanácsal, hogy ilyen úton Szegeden eddig 33 ezer korona gyűlt össze. A tanács úgy

határozott, hogy a társadalmi gyűjtést folytatják és később a szükséghez képest határozzák el, hogy a város milyen összeggel járul a gyűjtéshez. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy az eddig összegyűlt 33 ezer koronából 10 ezer koronát éppen a *Délmagyarország* gyűjtött össze.

— **A hadbavonult katonák családtagjainak segélyezésére** alakult központi bizottság *szeptember 21-én*, kedden délelőtt fél 12 órakor a székhelyükön bizottsági termében ülést tart.

— **Az olcsó halai már kedden árusítják.** Megemlékezett már arról a *Délmagyarország*, hogy a Fehértóban a legközelebbi időben megkezdik a halászatot és naponta több mázsa olcsó hallal látják el a közönséget. A város ugyanis részesedésre két halászmesternek halászati engedélyt adott. *Az olcsó hal árusítását kedden már megkezdik.* A pontyot és kárászt különként 2 koronájával, az apróbb hal kilóját 1 korona 20 fillérért árusítják a Széchenyi-téren felállított halbódékban, a városháza mellett.

— **Az Otthon közgyűlése.** A Szegedi Tisztviselők Otthona szeptember 26-án, délután négy órakor tartja rendes évi közgyűlését az egyesület helyiségeiben. Ezen a közgyűlésen kerül betöltésre a megüresedett elnöki tisztség. A közgyűlésre ez uton is meghívja az egyesület tagjait az elnökség.

— **A vasárnapi gyermeknap.** Mint már több ízben megírtuk, Szegeden vasárnap tartják meg a gyermeknapot, amelyet a szegedi hadiárva-felügyelésére rendez az Országos Gyermekvédő Liga helyi választmánya. A jó-tékonysági ünnep impozáns hatásának ígérkezik. Az előkészületeket nézve szinte azt lehet mondani, hogy a vasárnapi gyermeknap felül-mul minden eddigit. Pompás ötletekkel és változatos műsorral szórakoztatják a korzón a közönséget. A szintársulat tagjainak közreműködésével délből fél 12 órakor matinét rendeznek a korzón. Az ünnepségeken közreműködnek kü-

lönböző időben az összes helybeli cigányzenekarok. Délután öt órakor kezdődik Göre Gábor bíró ur és Durbints sógor kacagató bevonulása. Este újabb matiné lesz. Mint már megírtuk, a város különböző pontjain urnákat, a korzón pedig pezsgős és tea-sátrakat állítanak fel, melyek körül ellenállhatatlanul mosolygónők fogják a férfiszíveket. Virágokat és konfettiket is árusítanak a gyermeknapon; egy szóval lesz minden, ami a szívet és szemet megfogva kinyissa a pénztárcákat.

— **Halálozás.** Id. **Czékus Árpád**, dorozsmai püspöki igazgatótanító szeptember 16-án délután 6 órakor, életének 51-ik, házasságának 24-ik, tanítói működésének 30-ik és igazgatói működésének 26-ik évében, hosszú betegség után váratlanul elhunyt. Temetése szombaton délután volt.

— **Pegoud legyőzője.** Rövid távirat alapján megírtuk, hogy Pegoud-t, a légi bukenceiről híres francia repülőt a levegőben egy német aviatikus lelőtte. Mint most Berlinből jelentik, **Kandulsky** Valter pilóta-altiszt volt az, aki gépével Pegoud-t legyőzte. Kandulsky apjához, aki neukölni végrehajtó, most levelet írt, és abban a következőképpen mondja el Pegoud utolsó légi harcát:

— Légi harcot vívtam Pegoud-val és mondhatom, hogy ugyancsak résen kellett lennem. Alig kerültem ki a francia ágyuk körletéből, már jött felém egy francia repülőgép. *A harc 2400 m. magasságban folyt le.* Az első volt, hogy gépemet jobbra rántottam, hogy oldalvást védekezhessek. A kísérőm, **Bilitz** főhadnagy azonnal tüzelni kezdett a géppuskával, de *harminc lövés után megakadt a gépezet.* A hibát azonban szerencsésen hamar kijavította. Ezalatt Pegoud és én ötven méternyire közelítettük meg egymást. Én egyszer körülrepültem az ő gépét, aztán hirtelen éles ívet írtam le és ezáltal ismét oldalt kaptam ellenfeletem, *akkor kapta a halálos golyót.*

KORZÓ MOZI

Igazgató: VAS SÁNDOR.

Telefon 11-85.

Vasárnap, szeptember hó 19-én.

Az első Henny Porten sláger!

Alexandra.

Nagy dráma 4 felvonásban.

Paulig, mint Asta Nielsen.

Vigjáték 2 felvonásban.

Harcotéri felvételek.

Valamint az új kísérő műsor.

Előadások
vasárnap d. u. 2 órától éjjel 12 óráig.

— **Vizsgálat a szegedi gázgyárban.** A szegedi gázgyár tudvalevőleg idegen vállalat tulajdona. A gázgyárhoz így *Geduly Gyula* miniszteri tanácsos személyében miniszteri biztost rendeltek ki. *Geduly Gyula* a napokban vizsgálatot tartott a gázgyárban, ahol mindent a legnagyobb rendben talált.

— **A Növédő Egyesület zászlója.** Kedves levél érkezett a Szegedi Katolikus Növédő Egyesület elnökségéhez Prágából. Az ott állomásozó egyik gyalogezred magyar bajtársai nevében írta a levelet egy szegedi zászlós, kérve az elnökséget, hogy miután a századuk harcra vonul, magyar címerrel ellátott zászló alatt óhajtanának a hazáért harcolni. Az egyesület elnöksége kész örömmel teljesítette vitéz hőseink e kedves óhaját s azonnal gondoskodott zászlóról. A zászlót, mely Prága felé máris utban van, egyik oldalán Szűz Mária képe, a másik oldalon pedig a magyar címer díszíti és a pápa színeiből álló szalag. Az elküldés előtt a zászlót *Várhelyi József* tb. kanonok belvárosi esperes plébános megáldotta. Isten segítsen benneteket, a Szegedi Katolikus Növédő Egyesület, — jelmondat van a zászlóra himezve.

— **Egy szegedi mozi igazgatója az elpusztult felvidéki falvakért.** *Vas Sándor*, a szegedi Korzó-mozi igazgatója a Vidéki Mozi-sok Országos Szövetségében indítványozta, hogy a szövetség építsen fel egy elpusztult felvidéki falvat. A szövetség az indítvány következtében komolyan foglalkozik a tervvel, hogy a Kárpátokban 100.000 korona költséggel felépít egy felvidéki falut. A mozisok egymás közt már megállapították azokat az összegeket, melyekkel egybegyűl a 100.000 korona. A szövetség a falut önálló tervek alapján építteti fel az összes szükséges épületekkel.

— **Adományok.** A Szegedi Katolikus Növédő Egyesület ez uton is hálás köszönetet mond a tisztikórháza részére kapott következő adományokért: Szegedi cipő-, csizma- és papucs-szövetkezet 300, Szeged-Csongrádi Takarékpénztár és *Albertényi Andor* 100—100, özv. *Holtzer Jakabné* 50, *N. N.* 40, *Gárgyán Imre* egy évi templomatyai tiszteletdíja címén 32, *Molnár Elemérné* 30, *N. N.*, *Végmann Béla*, *Végmann Lipót*, *Reök Ivánné*, *N. N.*, *Kronics Vladimir*, *N. N.*, *Kup Gyuláné* 20—20, *Varga József* 10 koronát; báró *Gerliczy Félix* 2 malacot, *Reök Ivánné* 24 kg. lisztet, *Vass Andrásné* zöldbabot, *Torlai Artúrné* 50 darab süteményt, 5 l. paradicsomot, dr. *Rósa Pál* 185 darab süteményt, özv. *Vajdáné Verinszky Sarolta* 16 pár harisnyát, 12 darab zsebkendőt, *Meskó Antalné* 14 darab zsebkendőt, *Simkó Elemérné* 1 kosár almát, *Fluck Dezsőné* kosár almát, 6 pár harisnyát, *Pillichné Szendrői Ilona* zöldbabot és baracklekvárt, özv. *Faragó Ödön* 4 párnát huzattal, *Ördög Józsefné* szilvát és barackot, *Wickl Aladárné* 6 pár harisnyát, 3 l. lekvárt, *Georgievits Sándorné* 2 kosár almát, 6 darab tököt, *Fischer Izsó* 26, *Varga Borbála* 4, *Römer Miklósné* 4, *Magyar Balázs* 2, *Szalin Tivadarné* 4, *Davidovits Sándorné* 2, *Schachtiz Illésné* 4, özv. *Rósa Jánosné* 8 pár harisnyát és 12 darab zsebkendőt, *Juhász Ella* üveg baracklekvárt, 6 darab zsebkendőt, 2 párnahuzatot, *Sebők Lili* 8 pár harisnyát, 2 inget, 8 darab zsebkendőt, 2 kispárnát, 1 botot s szerzőmokat, *Réti-áruház* 6, *Szeli Tivadarné* 6, *Bartos Lipótné* 12, dr. *Berkes Dezsőné* 12, *Havas Ferenéné* 12, dr. *Rusz Gusztávné* 15 darab zsebkendőt, *Englaender Józsefné* 10 darab citromot és 12 darab zsebkendőt, *Szücs Mariska* 2 kosár almát és 12 drb. zsebkendőt, *Sziráky Viktória* almát, *Hunyadi Julia* 2 kosár szőlőt.

— **Dréher szegedi vezérképviselése.** Dréher kőbányái serfőzdéjének szegedi vezérképviselét férje elhalálása folytán *Brecher Albertné* vette át és azt a régi cég alatt folytatja.

— **A gyermek-k halála.** Özvegy *Bitó Jánosné* ez év januárjában két kiskorú gyermekét egyedül hagyta lakásában. Az ajtót rájuk zárta. Közben tűz ütött ki és a füsttől a gyermekek megfulladtak. A szegedi kir. törvényszék szombaton tárgyalta az ügyet. A törvényszék *Bitó* német felmentette. Az ügyész az ítélet ellen felebbezett.

A szegedi háborus szerelmek.

— A háboruban kötött házasságok. — A romantika hajnalán. —

(Saját tudósítónktól.) Erről keveset hallottunk még, pedig úgy van, — a lányok, a szép és csinos és kedves szegedi lányok a korzón sétáló fehér és feketeruhás lányok keserűen panaszkodnak. És ugyan miért panaszkodnának, ha nem azért, hogy — nem mehetnek férjhez. A nők, a lányok titkos óhaja tudvalevőleg mindenkoron a férjhezmenetel volt és most, egy véres, nagy világháború közepette, amikor százezrével pusztulnak el a délceg és vidám és kedves fiatalok, ugyan mitől félhetnének jobban a fiatal lányok, mint attól, hogy ha vége lesz a háborúnak — pártában maradnak. Ezért állnak a nők valamennyien a béke pártján és bizony, ha rajtuk állana, már régen béke lenne, ami — valljuk be mi is — talán nem is ellenkezne tulságosan a mi kívánságainkkal sem. De így, hogy még mindig folyik a vér, a nők okosabbak, semmint nagyon hangoztatnák panaszaikat és más uton próbálják biztosítani óhajaikat. Finom, szép, kedves szerelmeket szőnek a haretérre távozott kedves fiukkal és a szívük melegében ébresztgetik, ápolják, a lemondással együtt a — romantikát, a modern időkből száműzött kedves emlékű romantikát. Nagy része van ebben — természetesen — annak a hatásnak is, amit a milliók pusztulásának néma szemlélete gyakorol a tömegek és így a nők lelkére is. Az emberek mindinkább jobbak, türelmesebbek lesznek egymás iránt és éledni kezd a vallásosság is.

A háboruba induló apának, férjnek, vőlegénynek gyöngéd bucsuja övéitől, az itthonmaradottak szívből jövő, aggodalomtól remegő hozzátartozójuk iránt, szerelmes szívü áfjaknak lángoló vágyódástól áthatott írásai, derék hőseinknek megható versei mind egy szebb, tisztább életnek kedves szavu előhírnökei. A szerelemben a háború óta nagy és döntő szere-

pe van a romantikának. Erről a romantikáról akarunk statisztikai adatokkal beszélni.

Beszélő számok fogják elmesélni, hogy mely szerelmek érték révbe és hány boldog mátkapár várja a háború végét. Fájdalom, az eltitkolt rokonszenvről és a csendes szerelmekről nem készült statisztika és a lopva adott csókokat nem volt lehetséges kimutatásba foglalni. A házasságokról azonban hiteles kimutató készült.

— Istenem, mind elviszik a fiukat! — sóhajtják — titokban — naponként a szegedi leányok és az első pillanatban tényleg gondolkodóba esünk mindannyian. Tényleg, mi lesz ezzel a sok szép leánnyal — kérdezzük önmagunktól. Hiszen a partik, amelyek körül az álmok és számítások hálóját szőtték, szétfoszlottak, elmultak.

És még jobban kiül a homlokunkra a gond, ha megnézzük a statisztikát; a béke és háború évének statisztikáját; a leányok komolyan félhetnek itt, Szegeden. Ahogy a háború kitört, a szegedi férfiak nem tódultak olyan tömegesen az anyakönyvvezető szobájába, a házasságkötési terembe, mint régen; a százon felüli házasságkötések mintha sohasem lettek volna. Elmultak, nyom nélkül; a férfiak a haretérre siettek, anélkül, hogy a szerelmeseiket az oltár elé vezethették volna; a házasságból nem, csak legfeljebb a bucsúcsókokból kértek. A szegedi anyakönyvi hivatal adatai szerint 1913. augusztus 1-étől 1914. július 31-éig 818 házasságot kötöttek, viszont 1914. augusztus 1-étől 1915. július 31-ig már alig 581 volt a házasságkötések száma. És, ha megfigyeljük a havonkénti kimutatásokat, látni fogjuk, hogy a házasságkötések száma fokozatosan csökken; a háború másfél éve alatt nem kötnek annyi házasságot, mint a béke egy évében. És ez, bizony, komoly ok az aggodalomra.

URÁNIA

Telefon 872.

SZÍNHÁZ.

Telefon 872.

Vasárnap, szeptember hó 19-én.

A DANMARK-gyár ezidei remeke.

MIRZI.

(Rafael II.)

3 részben. A közismert és kedvelt dán színészekkel.

Avisszahódított Lembergben

Háborus felvétel.

A beképzelt lángész.

Vigjáték 2 felvonásban.

Előadások vasárnap 2 órától kezdve. — Gyermekek csak az első előadásokon érvényesek.

De nézzük azt a kimutatást, amely azt tünteti fel, hogy hónapok szerint mennyi volt Szegeden a házasságkötések száma:

	Békeév.	Háborusév.
Augusztus	68	65
Szeptember	62	40
Október	55	62
November	102	61
December	18	58
Január	68	66
Február	152	53
Március	29	37
Április	37	25
Május	100	62
Junius	87	23
Julius	40	29

Összesen 818 581

Hanem a lányok kárpótolni igyekeztek magukat a sok mindenért, amit a háboru elvett tőlük. A remény helyébe, mint fentebb említettük, jött a romantika.

Nagyon régen, anyáink idejében fontos és kedves szerepe volt az emlékkönyveknek. Idők folyamán azonban az emlékkönyvek elvesztettek minden jelentőségüket s mint szerelmi segédeszközök egyáltalán nem jöhettek számításba. Épen úgy kimentek a divatból, mint a hosszú levelek s a Poesie lapjainak helyét elfoglalták a képeslevelezőlapok.

Az anizksz sokkal modernebb dolognak bizonyult s nélkülözötte mindama levendulás szépségeket, amelyeket az emlékkönyv magába rejtett. A képeslap gyorsan hódított és már azért is szimbólikus volt, mert változott, mint a divat.

Egy sebesült tiszt egy szegedi urileány emlékkönyvébe lázasan és reszkető betűkkel a következő verset írta:

Haló csillagfény, ó tekints le
Az éj sötétjéből ma rám
Halvány remények drága kinese
Enyhítsd a lázas éjszakám.

Oly messze, messze még a reggel,
S párnák nehéz dagálya nyom

Himezd be hűs ezüst szövettel
Fehér halotti paplanom.

Sugarad szent arany szövetje
Hintsen vigasztaló kegyet,
S amire reggel majd letünsz te,
Haló sugár én is megyek.

És a sebesült tiszt az emlékkönyv e lapjának alján feltüntetett jegyzék szerint reggelre csakugyan meghalt.

Angol imák és angol egyházpolitika.

Az angolok mindenkor ugyancsak értettek hozzá, mint takarják el reálpolitikai brutalitásaikat vallásos és erkölcsi mezzel. Álszenteskodó jámborságukkal iparkodtak mindenkoron lelketlen kalmárpolitikájukat összhangba hozni. Legújabb *egyházi imák* mintapéldányai ennek. A háboru kezdetén például az istentisztelet végén rendszeren ezt imádkozták:

— Urunk, Istenünk! most a mieinkért imádkoztunk; de szent terveidnek megfelelően imádkozni akarunk ellenségeinkért is. A német császár elméjét az örület éjszakájába borítottad, a német trónörökösöt arra indítottad, hogy öngyilkosságot kíséreljen meg, szüntesd meg most oh Urunk és Istenünk a te haragodat és légy ismét irgalmas velünk szemben!

Az egyik *hivatalos* imában ez fordul elő:

— Mutasd meg Németországnak és a császáranak, milyen igazságtalan dolog, jogos ok nélkül háboruba kezdeni. Világosítsd fel őket, hogy semmin sem lehet a te áldásod, ami nem tőled indul ki és győzd meg őket arról, hogy fegyver által pusztulnak el mindazok, akik fegyverhez nyulnak.

Az 1915. január 10-iki *imanap* erősen *gazdasági és pénzügypolitikai* tartalmu volt. Az istentiszteleten nemcsak az elért sikerekért, a brit szigeteknek a háboru borzalmaíttól való teljes megóvásáért, hanem a nagy pénzügyintézetek és kereskedelmi házak hazaszerezettségéért is rebegtek *háláimákat*, mivel Isten segítségével minden nagyobb pénzügyi rázkódásnak elejét tudták venni. Hálát mondtak a tengeri hatalomnak, amely biztosítani tudta az élelemiszter bevitelét. Egy másik imában hálával adóztak a *gyarmatok* lojalitásáért, amelyeket a német sajtó Nagybritannia vázallusainak csufol. Végre belefoglalták az imájukba a *semleges államok közvéleményét*.

Egyházpolitikai tekintetben is iparkodik Anglia pillanatnyi helyzetéhez alkalmazkodni. A *szenzékkel* diplomáciai kapcsolatot létesítettek, ami az újabb időkben az 1867—1873. évi időszak leszámításával egyedül álló eset. Egyelőre ugyan nincs még meg az állandó diplomáciai képviselő a Vatikánnál, mert *Howard Henry*, a korábbi thágai követ, Angliát nem mint követ fogja Rómában képviselni, hanem mint meghatalmazott miniszter a háboru tartamára, de az első lépés megtörtént, még pedig amint minden oldalról kiemelik, — Angliá kezdeményezésére. Az indító okok nyilvánvalók: az antantnak nem voltak tulajdonképeni képviselői a Vatikánnál. Olaszország és a pápaság viszonya ismeretes, Franciaország már régebb idő óta ellenséges lábon áll Rómával, Oroszországnak az állása pedig, mint skizmatikus államának és mert nagyon is türelmetlenül viselkedik az oroszországi római katolikus egyház iránt, nagyon nehéz. Anglia tehát biztosítani akarja az antant számára a nagy befolyásu római klerus rokonszenvét. (Milyen eredménnyel, mutatják XV. *Benedek* pápa őszinte törekvései a békére és tárgyilagos nyilatkozatai, a melyekre az antant-sajtó minduntalan felszisszen.)

Közeledést keresett azonban Anglia az orosz ortodoxiához is. Az angol sajtó több

izben nyomatékosan mutatott rá arra, hogy a High Church tagjaiból álló bizottság tanulmányozza az orosz egyházi intézményeket, amelyek nem is különböznek valami nagyon az angol egyházaitól. Nagyon sok dolog megéppenséggel nagyon is rokonszenvesnek mutatkozik, úgy hogy *a két egyház esetleg későbbi egyesülése egyáltalán nem kizárt dolog*.

Háromszoros gyilkosság Alsótanyán.

— A béres rémtette. —

(*Saját tudósítónktól.*) Borzalmas gyilkosság történt az alsótanyai Domaszék kapitányságban. *Kiri Imre* 17 éves béres meggyilkolta gazdájának *Kisguczi György*nek a menyét, egy 25 éves asszonyt és ennek két kis gyermekét. A háromszoros gyilkosságot a legállatiasabb kegyetlenséggel hajtotta végre és azután még ő maga ment el a szomszédokhoz azzal a mesével, hogy jöjjenek segítségre, mert két idegen ember gyilkol a tanyán. A jól kieszt mesét azonban a rendőrség nem hitte el és a fiatal-korú gyilkost leleplezte. Az eset részleteiről az alábbiakban számolunk be:

Sass Lajos alsótanyai rendőrbiztos telefonon jelentette szombat reggel a rendőrség bünyügyi osztályának, hogy egy fiatal asszonyt két apró gyermekével együtt a hajnali órákban meggyilkoltak.

A gyilkosság *Kisguczi György* tanyáján történt. *Kisguczi György* a Domaszék 320. száma alatt lakik. A háboru idejére hozzáköltözött gyermekeivel együtt a menyé, *Kisguczi Mihályné Szücs Erzsébet*, akinek az. ura a harctéren van. Az asszony 25 éves, gyermekei közül *Rozál* 6, *József* 5, *Ferenc* pedig két és fél esztendő.

Az öreg *Kisguczi* a feleségével szombaton már éjjel után fölkel, fél négykor bejöttek korán a városi hetipiaca. Reggel aztán *Kiri Imre*, a *Kisguczi-tanya* bérese rémhirrel csóditette össze a szomszédokat.

Elmondotta, hogy két ismeretlen ember tért be hajnalban hozzájuk. Őt megbiztatással el akarták küldeni a tanyáról, majd hogy nem ment, megfenyegetve elkergették. Mikor visszatért, már nem voltak ott, *ellenben Kisguczi Mihályné és két gyermeke meg voltak gyilkolva*.

A szobában csakugyan elvágott nyakkal, holtan feküdt az ágyban *Kisguczi Mihályné*. Mellette az öt éves fia, teljesen érintetlen egészségben. A nyomozás későbbi adatai fogják kideríteni, hogy a gyilkos miért nem bántotta ezt a fiut, amikor a másik két gyerekkel példátlanul brutálisan bánt el. A nagyobbik és a legkisebb gyerek a nagyszülőknél szoktak aludni, ott voltak az éjjel is. A tettes, az asszonnyal végezve, átment az öregek közvetlen közelben levő külön házikójába s itt folytatta munkáját. *A kis Rozál feje teljesen le volt vágva atörzséről, a szoba földjén feküdt. Orrán, arcán zuzódások. A két és fél éves Ferenc nyakán mély szurás tátongott*, amely pilanatok alatt vethetett véget az életének. Épen ilyen szurás érte az alvó *Kisguczi Mihálynét*, akinek feje is össze volt zúzva baltával.

A gyilkosságot a zöldfás iskolából telefonálták meg az alsóközponi rendőrségnek, a honnan *Sass Lajos* rendőrbiztos dr. *Pártos Zoltán* tiszt orvossal kiment a több kilométer távolságban levő helyszínre.

Legelsőnek *Kiri Imrét* hallgatta ki. A suhanc, akinek apja Domaszék 229. szám alatt lakó napszámos, *Sassnak* is ép úgy elmondta a két idegen utasról szóló történetet, mint a szomszédoknak. Mivel magaviselete gyanusnak tünt föl, egyelőre őrizetbe helyezték.

A bünyügyi osztályban dr. *Borbola Jenő* rendőrkapitány, az osztály vezetője vette föl a gyilkosságról szóló jelentést, majd értesítve az esetről a vizsgálóbírószágot, délelőtt tíz órakor *Magay Lajos* vizsgálóbíróval kiment a helyszínére, hogy a nyomozást maga vezesse.

Mire a vizsgálóbírószágot kiért a tanyára, előkerült a gyilkos is, még pedig az első gyanu

VASS

MOZGÓ-SZÍNHÁZ
TELEFON 807. TELEFON 807.

Vasárnap, szeptember hó 19-én

A sárga csikó.

Csepreghy Ferenc népszinműve nyomán filmre alkalmazta *Janovics Jenő* dr.

Előadják:

BERKY LILI

vendégjátékával

a kolozsvári Nemzeti színház művészei.

Folytatólagos előadások 2 órától.

beigazolódásaként Kiri Imre személyében. Ügyetlenül fölhalált meséjével mindjárt gyanus volt a suhanc, ugyanakkor vérnyomokat vettek észre a ruháján meg a sapkáján. Ezeknek a származására nézve semmi felvilágosítást adni nem tudott. Próbálkozott ugyan azzal védekezni, hogy hozzáért a meggyilkolt családdhoz, a mikor felfedezte a gyilkosságot, azonban hamarosan megtört és vallott sorjába.

Csak azt nem akarta megmondani, hogy miért követte el a borzalmas tettet.

A fiatal gyilkost vasárnap beszállítják a szegedi rendőrségre.

SZINHÁZ MŰVÉSZET

0000

SZINHÁZI MŰSOR:

VASÁRNAP délután: *Próbaházasság*, félhelyárakkal.

VASÁRNAP este: *Lengyelvér* (páros.)

HÉTFŐ: A két jómadár, énekes bohózat. (Bemutató.) (Páratlan.)

KEDD: A két jómadár, énekes bohózat. (Páros.)

SZERDA: Az éjjeli őr, bohózat (Páratlan).
CSÜTÖRTÖK: A Tündérlaki lányok, vígjáték (Páros.)

PÉNTEK: Vándorfecskék, operett. (Bemutató.) (Páratlan.)

SZOMBAT: Vándorfecskék, operett (Páros.)

VASÁRNAP délután: Betyár kendője.

VASÁRNAP este: Vándorfecskék, operett. (Páratlan.)

Katonazenekar játszik a színházban.

A honvédelmi miniszter tudvalevőleg elrendelte néhány hónap előtt, hogy a katonazenekarok csak jótékony célú estéken szerepelhetnek. A rendelet leginkább a vidéki színházakat érintette kinosan, amelyek tudvalevőleg katonazenekar közreműködése mellett végezték előadásait s ennek hiányában nem tudtak jó előadásokat produkálni. A vidéki szinigazgatók deputációban kérték a kultuszminisztert, hogy eszközölje ki a katonazenekarokra vonatkozó rendelet megváltoztatását. A szinigazgatók akciója eredménnyel is járt, mert újra megengedték a katonazenekarnak, hogy a színházakban játszhassanak. A szegedi színház megnyitó előadásán már újra játszott a honvédenekar.

A színházi helyérek. Többen azzal a kérdéssel fordultak hozzánk, hogy miért emelték fel az idén a színházi helyérek. A színházi helyérek nincsenek felemelve az idén: csakhogy tavaly a háborúra való tekintettel a szinigazgató leszállította a helyérek. Most aztán ismét a magasabb, rendes helyérek

léptette életbe. Ezért kerül az idén többé a színházi jegy, mint amennyibe tavaly került.

A színházi iroda hírei. A két jómadár. Ezen a címen pompás énekes bohózatot mutat be hétfőn a színház. Az eredete német, de a magyar fordítók annyi ötletet töltek belé a magukéból, hogy akár eredetinek is tetszhetik. Két férj kerül három felvonáson át olyan mulatságos helyzetekbe, hogy a közönség végigkacagja az egész előadást. A férjeket *Solymosi* és *Matány* játsszák, páratlanul hálás szereppel kezdve szezonbeli sikereik kétségtelen sorozatát. Viszont a két feleség *Kohári Klári* és *Déri Rózi* lesz. *Sümei Ödön* és *Forrai Aladár* játszanak még nagyobb szerepet a darabban, amely tele van szép melódiájú énekszámokkal, kupaival s ami a szereplők után is következtethető: táncal.

A tündérlaki lányok. A színházi iroda jelenti: Helti Jenő költői szép színpadi művét, a Tündérlaki lányok-at csütörtökön eleveníti fel a színház. A darab és az előadás alkalmat ad *Hantos Irmának*, a társulat új naivájának, a tulajdonképpeni bemutatkozása. *Hantos Irma* az önfeláldozó Tündérlaki lányok naiva-szerepét játssza. A többi szereplő nagyrészt a régi, az új tagok közül *Lázár Mária* és *Asztalos Mici* lépnek fel.

Vándorfecskék. A színházi iroda jelenti: A jövő hét énekes újdonsága *Zerkovics Bélának*, az Aranyeső népszerű szerzőjének *Vándorfecskék* című új operettje lesz elsőrendű szereposztásban.

Az angol király és Poincaré találkozása az orosz cárral.

Kopenhága, szeptember 18. Az a hír érkezett ide Pétervárról, hogy *György* angol király és *Poincaré* elnök az orosz főhadiszálláson meg fogja látogatni a cárt.

A törökök újabb sikerei.

Konstantinápoly, szeptember 18. A főhadiszállás közli szeptember tizenhetedikén:

Dardanella-front: A helyzet változatlan. A különböző irányokba kiküldött felderítő csapataink minden alkalommal nyugtalanították az ellenséget és zsákmánnyal megrakodva térnek vissza meglepő támadásaikról. Tüzérségünk hatással ágyuzta az ellenséget, amely azon fáradozik, hogy árkokat hánjon. Több ízben szétszórta ágyutüzünk ezeket az ellenséges csapatokat.

A *Sed il Bahr* szakaszon tüzérségünk szeptember tizenhatodikán a balszárnyon egy ellenséges aknavető körül nagy robbanást okozott.

Flottánk egy része eredménnyel ágyuzta a krími félsziget egy világítótoronyát, valamint egy gyártelepét. Az ellenség fegyverés ágyutüzzel válaszolt, de hajónkban nem okozott kárt. Ugyanezen a vidéken a félsziget déli része táján hajóink négy megrakott orosz gőzöst elsüllyesztettek.

Irak-front: *Kalep ul Nedjin* vidékén a szeptember 12-ikére virradó éjjel önkénteseink egy tábor ellen intéztek meglepő támadást, nagy veszteségeket okoztak az ellenségnek és sok zsákmányt ejtettek. Másnap ismét támadást intéztünk ezen ellenséges tábor ellen és elűztük onnan az ellenséget, a mely sok száz halottat hagyott hátra. Szeptember 16-án *Kernától* északra leszállásra kényszerítettünk egy angol légi járművet, a melynek vezetőjét és kísérőjét elfogtuk. A repülőgépet kijavítottuk és most mi használjuk. A többi fronton semmi változás. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Nagy készülődés a Dardanellák ellen.

Berlin, szeptember 18. A *Berliner Lokalanzeiger* oliai tudósítója jelenti: A *Corriere della Sera* athéni levelezője írja, hogy a kormánypárti és az ellenzéki lapok, közöttük az *Embros* is, egybehangzóan azokról az óriási előkészületekről írnak, amelyeket a szövetségesek a *Gallipoli-félszigeten* levő török állások és a *Dardanella-szoros* ellen indítandó rohamra tesznek. Az újabb támadásban a haditengerészet is részt fog venni nagy sereg tengeralattjáró hajóval és különösen erős tüzérséggel felszerelt hajókkal. Szárazföldi csapatokat nagy számban szállítottak partra a *mudrosi öbölben*, a német tengeralattjárók ellen pedig a tengerszorosban új készülékeket szerelnek fel.

Szeged szab. kir. város nyelviskolájának igazgatósága (Városi felsőkereskedelmi iskola) tisztelettel értesíti a város közönségét, hogy a nyelviskolában a tanítás ez évben kivételesen már augusztus elsőjén kezdetét vette.

Gyakorlati (társalgási módszer) német, francia, angol, olasz, magyar, román nyelvekből kis csoportokban kezdők és haladók külön-külön.

Irodalmi a nyelvtanfóli, nyelvtanfóli vizsgálatra előkészítő kurzusok.

Német levelezési tanfolyamok. Modern és felnőtteknek is kényelmes berendezés. Beiratkozások július hó 26-ától kezdve délután. Telefon: 14-11 sz.

Tanári kar: *Fülöp Boriska* k. a. *Vigné Chevalier Antónia* urnő *Párisból*, *Pogány Margit* k. a. *Jakab Dávid*, *Striegl József*, *Kovács Samu*.

Igazgató: *Jakab Dávid*.

Cs. és kir. erődépítési igazgatóság, Budapest.

Res. No. 1075

Pályázati hirdetmény.

A fenti cs. és kir. erődépítési igazgatóság a cs. és kir. hadügyminiszterium Abt. 8. 7703. számú 1915. évi szeptember hó 10-én kelt rendelete alapján kátránylemez szállítására versenytárgyalást hirdet az alábbi feltételek alapján:

1. A pályázaton csakis a magyar szent korona országában teleppel bíró gyárosok vehetnek részt.
2. Közvetítő kereskedők ki vannak zárva.
3. Ajánlat teendő valamennyi kátránylemez fajtura 0-tól VI-ig.
4. Az ajánlathoz lepecsételt minták melléklendők.
5. Az egyes minőségek árai 10 m. husszu tekercsre vonatkoztatandók.
6. Pályázati úrlapok és egyéb szállítási feltételek fenti erődépítési igazgatóságnál kaphatók.
7. Az I K-ás bélyeggel ellátott pályázatok „Ajánlat kátránylemezre” feliratu zárt borítékban nyújtandók be a cs. és kir. erődépítési igazgatóságnál Budapesten (Veres Pálné-utca 1), előzőleg azonban K 1000, azaz egyezer korona óvadék készpénzben, vagy értékpapírban ezen igazgatóság pénztáránál letétbe helyezendő.

Budapest, 1915. szeptember 15.

A cs. és kir. erődépítési igazgatóság gazdasági hivatala.

APRO HIRDETÉSEK.

Fájós fogára vegyen mielőbb a híres *Leinzinger-féle fogcseppből* üvege 50 fillérért kapható *Leinzinger Gyula* gyógyszerházában *Szeged*, *Széchenyi-tér.* 250

Hajhullás, hajkorpa gyorsan elmúlik a *Leinzinger-féle „Chinahaajszes”* által. Ára 1 kor. Kapható *Leinzinger Gyula* gyógyszerházában *Szeged*, *Széchenyi-tér.* 250

Hajöszülés ellen csakis az ártalmatlan *Leinzinger-féle „Hajrestorer”* Kasznájja. Ára 1 korona. Kapható *Leinzinger Gyula* gyógyszerházában *Szeged*, *Széchenyi-tér.* 250

izzad valamely testrész? Ugy használja a dr. *Leinzinger-féle* kipróbált szert. Üvege 60 fillérért kapható *Leinzinger* gyógyszerházában *Szeged*, *Széchenyi-tér.* 250

Legjobb hajfestő az országosan elismert *Leinzinger-féle*. Ára 2 K 50 f. Kapható *Leinzinger Gyula* gyógyszerházában *Szeged*, *Széchenyi-tér.* 250

Gyomorbojások dicserik a *Leinzinger-féle* gyomorcsépp jó hatását. Üvege 80 fillérért kapható *Leinzinger Gyula* gyógyszerházában *Szeged*, *Széchenyi-tér.* 250

Pollák Testvérek

férfi és női divatcikkek legnagyobb raktára. —

:: Legmegbízhatóbb cég. ::
Legolcsóbb beszerzési forrás.

Csekonics-u. 6.
Telefon 854.

Széchenyi-tér 17.
Telefon 855.

VÁRNAY L.

'DELMAGYARORSZÁG'

politikai napilap
kiadóhivatala.

SZEGED,

Kárász-utca 9. szám.

Telefon: 81.

Csekk számla: 5512.

'DELMAGYARORSZÁG'

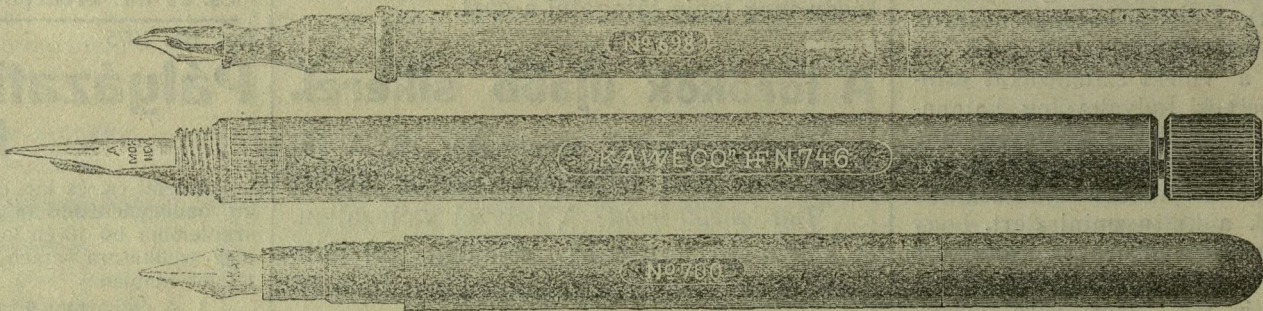
politikai napilap
kiadóhivatala.

Könyvnyomdai műintézete,
könyvkötészet, üzletkönyv-
gyár, vonalzó intézete és
ruggyanta-bélyegző gyára
minden e szakmákba vágó
munkát izléses kivitelben
és szolid árak mellett készít.

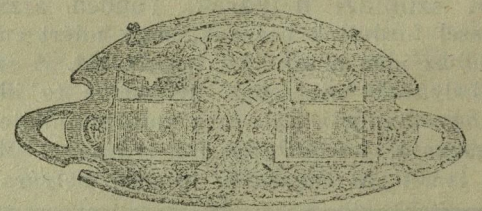
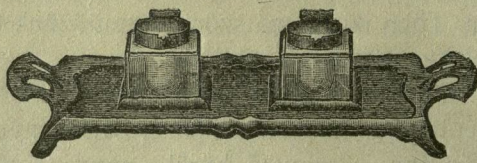
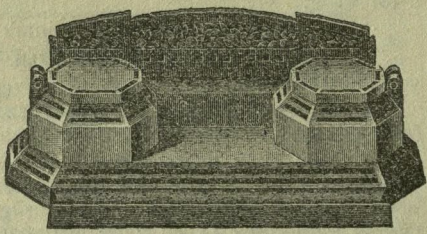
M. kir. csendőrségi,
községi, közigazga-
tási és ügyvédi nyom-
tatványok raktára!!

Könyv-, zenemű-, papir- és
írószer nagykereskedés.
Irodai felszerelési cikkek,
üzleti- és másolókönyvek,
író- és másoló-tenták, toll,
itatós, törlogummi, pecsét-
viasz nagyválasztéka.

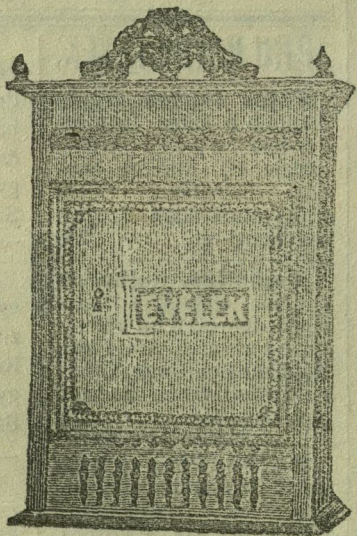
Töltött tollszárak 1 koronától 25 koronáig.

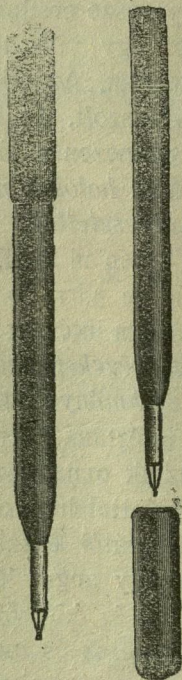
Asztali tintatartók.

Levélgyűjtő szekrény
pléhből, kulesesal.

Zsebirónok hegyvédővel.

Legfinomabb levélpapírok
nagy választékban.

